

FLEGT

Puutavaran alkuperä rakentamisessa
-haasteita ja mahdollisuuksia

Marja Hilska-Aaltonen

Maa- ja metsätalousministeriö

4.10.2011

FLEGT-asetus

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 995/2010 puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamisesta

Taustaa

- laittomat hakkuut on tiedostettu kasvavaksi globaaliksi ongelmaksi kansainvälisillä forumeilla 1990-luvulta lähtien (ITTO, FAO, G20, Maailmanpankin FLEG-prosessi, YK:n Johannesburgin huippukokous)
- esiintyy jossakin määrin Euroopassa, enemmän kolmansissa maissa
- paineet suuren yleisön taholta kovat tietyissä EU-maissa
- eri markkina-alueilla erilaisia järjestelmiä, esim. USA:ssa "Lacey Act"

EU:n toimenpiteet

- FLEGT-toimintasuunnitelma 2003
- asetus FLEGT-lupajärjestelmästä 2005:
kumppanuussopimukset
 - Ghana, Kongo Brazzaville, Kamerun (toimeenpano käynnissä)
 - valmisteilla Indonesia, Malesia, Keski-Afrikka, Liberia
 - keskustelu alkamassa: Gabon, Guyana, Norsunluurannikko, Kongo Kinshasa, Vietnam, Päiväntasaajan Guinea, Kiina, Papua Uusi Guinea
- Euroopan metsäinstituutti (EFI) avustaa komissiota kumppanuussopimusten aikaansaamisessa

Komission ehdotus FLEGT-systememivalvonnasta

- EU:n markkinoille ensimmäistä kertaa puuta tai puutuotteita asettaville toimijoille velvollisuus asianmukaiseen huolellisuuteen eli riskin minimointiin eli due diligence periaatteen noudattamiseen
- WTO-säännösten johdosta koskee sekä EU:n alueella että sen ulkopuolella tuotettua puuta
- koskee laajalti puutuotteita, mutta ei kasvavia puita

Due diligence-järjestelmä

- Due diligence- järjestelmä sisältää toimenpiteitä ja menettelyjä, joiden tarkoituksena on antaa toimijoille mahdollisuus jäljittää puutavaran ja puutuotteiden alkuperä sekä saada käyttöönsä tietoja lainsäädännön noudattamisesta (systeemivalvonta)
- kussakin maassa noudatetaan omaa lainsäädäntöä

Kotimaassa tuotetun puun valvonta

- toimijana kotimaassa tuotetun puun osalta on maanomistaja
- Suomessa metsälaki ja sen nojalla annettava metsänkäyttöilmoitus on valvonnan perusta ja tuottaa asianmukaisen huolellisuuden arvioimiseksi tarvittavat tiedot
- metsälain valvonta on metsäkeskusten tehtävä ja metsäkeskukset käsittelevät metsänkäyttöilmoitukset
- toimivaltainen viranomainen valvoo, että metsäkeskuksen valvontajärjestelmä kunnossa ja tuottaa komission vaatimat tiedot

Tuontipuu

- toimijana tuontipuun osalta on tuoja
- tuontipuun asianmukaisuudesta vastaa puun tai puutuotteen tuoja
- tuontipuun valvonta kuuluu toimivaltaiselle viranomaiselle
- toimijalla on oltava käytössä due diligence-järjestelmä; esim. alkuperäketju
- tuontinimikkeitä noin 3 000
- paljon pieniä toimijoita kolmen suuren puuntuojan ja huonekalufirmojen lisäksi

Toimivaltainen viranomainen

- Komissiolle on ilmoitettu, että Manner-Suomessa toimivaltainen viranomainen on Maaseutuvirasto (Mavi) ja Ahvenanmaalla maakuntahallitus
- Mavin tehtävät
 - tarkastusryhmä alkaa hoitaa valvontaa v. 2013
 - sitä ennen pystytetään valvontajärjestelmä
 - raportoi komissiolle sekä kotimaassa tuotetun puun että tuontipuun valvonnasta
 - tarkastaa onko toimijoilla Due Diligence-järjestelmä
 - tarkastaa toimijoiden Due Diligence- järjestelmän toimivuuden

Systemivalvonnalle asetetut velvoitteet

Selvitettävä

- oikeudet korjata puuta
- korjuuoikeuksia ja puutavaraa koskevat maksut, ml. tullit, hoidettu
- puunkorjuu ja siihen suoraan liittyvä ympäristö- ja metsälainsäädäntö
- maankäyttöä ja -omistusta koskevat kolmansien osapuolten oikeudet
- metsäalaaan liittyvä kauppa- ja tullilainsäädäntö

Tuontipuun osalta Due diligence -järjestelmä

- noudattaminen puun- ja puutavarantuojien vastuulla
- tietojen saanti puutavarasta tai tuotteesta
- riskin arviointi
 - matalan ja korkean riskin alueet
- riskin minimointi
 - valvonnan kohdentaminen järjestelmän toimivuuteen erityisesti korkean riskin alueilla

Due diligence 2

- tarvittavat tiedot:
 - kuvaus tuotteesta, tieteellinen nimi tai yleisnimi, tuotenimi, tuotetyyppi
 - puunkorjuumaa ja alue
 - määrä (tilavuus/ paino/ yksikkömäärä)
 - tavarantoimittajan yhteystiedot
 - asiakirjat lainmukaisuudesta

Due diligence 3

- arvioitavat riskit:
 - sovellettavan lainsäädännön noudattamista koskeva varmistus
 - tiettyjen puulajien laittoman korjuun levinneisyys
 - laittoman puunkorjuun levinneisyys puunkorjuumaassa
 - puutuotteiden toimitusketjun monimutkaisuus

Aikataulu

- asetus astui voimaan 2.12.2010
- MMM:n työryhmä 10.3.2011- 30.6.2012
- jäsenvaltiot ilmoittaneet komissiolle toimivaltaiset viranomaiset viimeistään 3.6.2011->Mavi
- komissio laatii FLEGT-komitean avustuksella yksityiskohtaiset säännöt 3.6.2012 mennessä
- soveltaminen alkaa 3.3.2013
- viestintä aloitetaan MMM toimesta syksyllä 2011
- tehtävä siirtyy Maville ensi vuoden aikana

